

Udskriftsdato: 27. december 2025

CIR1H nr 9260 af 31/03/2021 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Færdsel - Kørsel i frakendelsestiden (færdselslovens § 117 a-c)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 8444

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Færdsel - Kørsel i frakendelsestiden (færdselslovens § 117 a-c)

1. Overblik og tjekliste

Dette afsnit indeholder retningslinjer for behandlingen af sager om kørsel i frakendelsestiden.

Der er fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens rejsning af tiltale i disse sager og for strafpåstanden i sagerne.

Retningslinjerne gælder for sager om kørsel i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse af førerretten

- til alle motorkøretøjer, undtagen lille knallert (i medfør af § 126)
- til lille knallert (i medfør af § 129)
- til tunge køretøjer (i medfør af § 129 b)

Der er med lov nr. 697 af 8. juni 2017 om ændring af færdselsloven blevet indført et særskilt frakendelsessystem for frakendelse af førerretten til tunge køretøjer ved overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid og reglerne om takografen. Førerretten til tunge køretøjer alene kan frakendes ubetinget i medfør af færdselslovens § 129 b. Reglerne trådte i kraft den 1. juni 2018.

I sager om kørsel i frakendelsestiden skal anklageren derfor have overblik over, om kørsel i frakendelsestiden er sket i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse til alle køretøjer (undtagen lille knallert), en ubetinget frakendelse til lille knallert eller en ubetinget frakendelse til tunge køretøjer, da der er tale om adskilte frakendelsessystemer, som ikke har indbyrdes gentagelsesvirkning.

Se mere under pkt. 4 og i Rigsadvokatmeddelelsen om Færdsel - Køre- og hviletid (færdselslovens § 86 a), pkt. 5.2.7.

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

I sager om kørsel i frakendelsestiden vil man, når forholdet er omfattet af § 117 a, stk. 2, kunne overveje varetægtsfængsling med hjemmel i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, hvor der er gentagelsesrisiko.

Det vil være situationer, hvor en person adskillige gange tidligere er dømt for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden og har flere kørsler til samtidig påkendelse. Der skal således tegne sig et aktuelt mønster med så hyppige kørsler, at der er en betydelig og nærliggende risiko for, at den pågældende på fri fod på ny vil begå en lovovertrædelse af samme karakter. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 (L 7 af 23. februar 2005).

I praksis skal anklagemyndigheden således overveje muligheden for varetægtsfængsling i helt grove tilfælde, hvor der er tale om en vanemæssig spirituskørsel og/eller kørsel i frakendelsestiden, og hvor den aktuelle kørsel derfor vil udløse en længere fængselsstraf.

Anklagemyndigheden skal derudover overveje varetægtsfængsling i sager, hvor der sker kørsel i frakendelsestiden efter en frakendelse for vanvidskørsel i medfør af § 117 a, stk. 2, nr. 3. Anklagemyndigheden

skal i den forbindelse overveje, om betingelserne for varetægtsfængsling i øvrigt er opfyldt, herunder om lovovertrædelsen vil medføre en fængselsstraf af mere end 30 dages varighed. Det vil navnlig være tilfældet, hvis kørslen i frakendelsestiden efter en frakendelse for vanvidskørslen sker i gentagelsestilfælde, og/eller hvis der i forbindelse med kørslen har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven. Der henvises i øvrigt till Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om Færdsel – Vanvidskørsel.

3. Forberedelse

4. Jura

4.1. To separate frakendelsessystemer

Med lov nr. 697 af 8. juni 2017 om ændring af færdselsloven blev § 129 b indført. Bestemmelsen fastlægger et særskilt frakendelsessystem for ubetinget frakendelse af førerretten til tunge køretøjer for overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid og reglerne om takografen. Lovændringen trådte i kraft den 1. juni 2018.

Det særlige frakendelsessystem indebærer, at frakendelse af førerretten på baggrund af overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid og reglerne om takografen alene indebærer frakendelse af førerretten til de store og tunge køretøjer, dvs. til lille og stor lastbil med og uden stort påhængskøretøj (kategori C1, C1/E, C og C/E), lille og stor bus med og uden stort påhængskøretøj (kategori D1, D1/E, D og D/E) og almindelig bil med stort påhængskøretøj (kategori B/E). Der er dermed med virkning fra den 1. juni 2018 indført en ordning, hvorefter reglerne om frakendelse af førerretten på grund af overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid og reglerne om takografen er adskilt fra færdselslovens øvrige frakendelsesregler.

Dermed kan en kørsel i frakendelstiden ske ved, at en fører, der er frakendt førerretten ubetinget til alle motorkøretøjer (udentagen lille knallert) i medfør af § 126, kører et motorkøretøj, eller kørsel i frakendelsen kan ske ved, at en fører, der er frakendt førerretten ubetinget til tunge køretøjer i medfør af § 129 b, kører i et tungt køretøj.

4.1.1. Samspillet mellem de to sideløbende frakendelsessystemer

Hvis føreren i forbindelse med kørsel i et stort og/eller tungt køretøj overtræder færdselslovens almindelige regler, kan kørslen fortsat medføre frakendelse af førerretten til samtlige kategorier, som føreren har erhvervet førerret til. I så fald følger frakendelse de almindelige regler om frakendelse i medfør af færdselslovens §§ 125-128, og føreren må således ikke føre motordrevet køretøj uanset kategori (bortset fra lille knallert) i frakendelsesperioden.

Er en frakendelse derimod alene begrundet i overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid eller reglerne om takografen, frakendes førerretten kun til store og tunge køretøjer, og føreren må således ikke føre tunge køretøjer i frakendelsesperioden.

De to frakendelsessystemer medfører, at en fører kan have to betingede eller ubetingede frakendelser (én for overtrædelse af færdslovens almindelige regler og én for overtrædelse af køre- og hviletidsreglerne) på samme tid. Frakendelsestiden for frakendelserne vil løbe uafhængigt af hinanden.

Se nærmere om frakendelse af førerretten til tunge køretøjer i Rigsadvokatmeddelelsen – Færdsel - Køre- og hviletid (færdselslovens § 86 a), pkt. 5.2.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. kørsel i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse til alle motorkøretøjer (undtagen lille knallert) i medfør af færdselslovens § 126

Det følger af færdselslovens § 117 a, stk. 1, at den, som fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort bortset fra lille knallert, til trods for at retten til at være eller blive fører af et sådant køretøj er frakendt den pågældende ubetinget, straffes med bøde, jf. dog stk. 2.

Ifølge § 117 a, stk. 2, kan straffen efter stk. 1 stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren findes skyldig i flere tilfælde af kørsel i frakendelsestiden eller tidligere er straffet for kørsel i frakendelsestiden, eller hvis kørslen sker efter en frakendelse for vanvidskørsel.

Bøder idømt efter § 117 a, stk. 1, udmåles efter § 117 b, stk. 2, 1. pkt., under hensyntagen til den pågældendes indtægtsforhold på gerningstidspunktet. Bestemmelsen kan dog fraviges, når særlige grunde taler derfor, jf. § 117 b, stk. 3.

Kørsel på lille knallert, til trods for at retten til at føre lille knallert er frakendt ubetinget, straffes efter § 117 c, stk. 1, nr. 4, se nærmere herom under pkt. 5.4.

Køres der på trods af fratagelse af kørekortet i medfør af færdselslovens § 55, stk. 3, (straks-fratagelse i forbindelse med kørsel i påvirket tilstand), betragtes det som kørsel uden at have medbragt kørekort, jf. færdselslovens § 56, stk. 1, 2. pkt., og ikke som kørsel i frakendelsestiden. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 457 af 14. maj 2014 (L 113 af 15. januar 2014, de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.3.). Der henvises til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Kørsel uden kørekort (fl § 56).

En person, der har generhvervet førerretten under den frivillige alkolåsordning, men som i alkolåsperioden, kører i et køretøj, der ikke er omfattet af alkolåsordningen, f.eks. en bil uden alkolås, kan straffes for kørsel i frakendelsestiden, jf. færdselslovens § 117 a. Dette følger af færdselslovens § 132 a, stk. 8. En person, der har generhvervet førerretten under den obligatoriske alkolåsordning, som i alkolåsperioden, efter frakendelsestiden er udløbet, fører et køretøj, der ikke er omfattet af alkolåsordningen, f.eks. en bil uden alkolås, skal straffes for overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1. Det forudsættes, at der i disse tilfælde straffes på samme måde som ved kørsel i bil, hvor føreren alene har kørekort til motorcykel, eller omvendt. Det bemærkes i øvrigt, at førerret med vilkår om alkolås kun giver ret til at føre et eller flere bestemte køretøjer, som er knyttet til vedkommendes førerret. Se forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 (L 179 af 26. marts 2010).

Se i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Frakendelse af førerretten (færdselslovens §§ 125-133), og Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Kørsel uden kørekort (fl § 56).

Bødetaksterne på færdselsområdet blev revideret ved lov nr. 184 af 8. marts 2011, og gælder for overtrædelser begået 1. januar 2012 eller senere. Se Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager.

5.2. Kørsel i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse til tunge køretøjer i medfør af § 129 b

Hvis en person fører et tungt køretøj i den periode, hvor personen er frakendt førerretten ubetinget efter § 129 b, er der tale om kørsel i frakendelsestiden, der efter færdselslovens § 117 a, stk. 1, straffes med bøde. Straffen kan i medfør af stk. 2 stige til fængsel i gentagelsestilfælde.

Hvis en fører er frakendt førerretten ubetinget for overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid og/eller reglerne om takografen, jf. færdselslovens § 129 b, vil det alene være eventuelle tidligere pådømte eller flere kørsler i frakendelsestiden for en førerretsfrakendelse efter § 129 b, der kan medføre, at straffen stiger til fængsel i medfør af færdselslovens § 117, stk. 2. Eventuelle tidligere kørsler i frakendelsestiden, hvor førerretten har været frakendt i medfør af § 126, vil ikke have betydning ved bedømmelse af en aktuel kørsel i et tungt køretøj i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse i medfør af § 129 b. Der er således tale om to adskilte frakendelsessystemer, som ikke har indbyrdes gentagelsesvirkning.

Dog vil en afgørelse, hvor en fører, der før lov nr. 697 af 8. juni 2017 trådte i kraft den 1. juni 2018, er dømt for kørsel i frakendelsestiden med et stort og tungt køretøj for en førerretsfrakendelse efter de dagældende regler i § 126, stk. 1, nr. 4, eller § 126, stk. 1, nr. 7-10, for forhold, der alene er omfattet af § 125, stk. 1, nr. 5-7 (dvs. forhold vedrørende indgreb i køretøjets takograf, kørsel med overlæs, køre- og hviletidsreglerne og takografen), kunne tillægges gentagelsesvirkning i forhold til § 117 a, stk. 2, hvis den aktuelle kørsel er sket med et stort og tungt køretøj i frakendelsestiden for en frakendelse efter § 129 b.

Således vil en afgørelse om kørsel med almindelig personbil i frakendelsestiden for en fører, der før den 1. juni 2018, hvor lov nr. 697 af 8. juni 2017 trådte i kraft, alene var frakendt førerretten efter den tidligere § 126, stk. 1, nr. 4, eller § 126, stk. 1, nr. 7-10, for forhold, der alene er omfattet af § 125, stk. 1, nr. 5-7 (dvs. forhold vedrørende indgreb i køretøjets takograf, kørsel med overlæs, køre- og hviletidsreglerne og takografen), ikke skulle tillægges gentagelsesvirkning i forhold til § 117 a, stk. 2, ved en senere kørsel i frakendelsestiden med et stort og tungt køretøj for en frakendelse i medfør af § 129 b.

5.3. Strafpåstande ved kørsel i frakendelsestiden

5.3.1. Strafpåstande ved et enkelt forhold af kørsel i frakendelsestiden

Anklagemyndigheden skal i sager om overtrædelse af § 117 a som udgangspunkt nedlægge straffpåstand efter følgende retningslinjer:

Overtrædelse af § 117 a	Straf
1. gang	Bøde (1 måneds nettoløn)
2. gang	10 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling og en tillægsbøde (1 måneds nettoløn)

3. gang	20 dages fængsel
4. gang	30 dages fængsel
5. gang	40 dages fængsel
6. gang	50 dages fængsel
7. gang	60 dages fængsel

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 (L 7 af 23. februar 2005, de specielle bemærkninger til § 117 a).

Hvis kørslen sker i frakendelsestiden for en frakendelse givet på baggrund af en overtrædelse, som betegnes som vanvidskørsel, jf. færdselslovens § 117 a, stk. 2, nr. 3, skal anklagemyndigheden nedlægge strafpåstand efter retningslinjerne i pkt. 5.3.4.

Bødens størrelse og længden af en frihedsstraf for kørsel i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse efter § 129 b fastsættes efter samme retningslinjer som udmålingen ved kørsel i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse efter § 126. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 697 af 8. juni 2017 (L 158 af 15. marts 2017, de almindelige bemærkninger punkt 2.3.2.1.)

En enkelt kørsel i frakendelsestiden i et 8. gangstilfælde og derover straffes med fængsel i 60 dage, jf. TfK 2008.57/2V.

Bøden for et 1. gangstilfælde af kørsel i frakendelsestiden fastsættes til en måneds nettoløn, dvs. 1.000 kr. pr. 25.000 kr. i årlig bruttoindtægt. Minimumsbøden må i lighed med straffen for spirituskørsel antages at være 1.500 kr. for personer uden indtægt og 3.000 kr. for en ægtefælle uden væsentlig egen indtægt.

Hvis der samtidig med kørsel i frakendelsestiden foreligger spirituskørsel eller overtrædelse af færdselslovens § 54, bortset fra tilfælde hvor der er tale om kørsel under påvirkning af THC, hvor indholdet i blodet under eller efter kørslen ikke overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod, fastsættes straffen ved en forhøjelse af straffen med 10 dage i forhold til den straf, som spirituskørslen isoleret ville have medført. Se i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Spirituskørsel (fl § 53).

Det bemærkes, at kørsel i frakendelsestiden er en kvalificeret overtrædelse af § 56, stk. 1, 1. pkt. om kørsel uden at have erhvervet førerret. Derfor skal straffen for kørsel i frakendelsesperioden, hvis føreren har tidligere afgørelser for kørsel uden at have erhvervet førerret, udmåles således, at den svarer til, hvad føreren ville have fået udmålt, såfremt det alene havde været en kørsel uden at have erhvervet førerret. Det skal derfor vurderes, om straffen i stedet skal fastsættes efter retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Kørsel uden kørekort (fl § 56).

Der henvises til TfK 2010.740 V, hvor den tiltalte blev fundet skyldig i at have ført personbil, selv om han var frakendt retten til at føre motordrevet køretøj. Den tiltaltes kørsel måtte betragtes som et 9. gangstilfælde af kørsel uden førerret, men kørslen var alene et 3. gangstilfælde af kørsel i frakendelsestiden. Landsretten anførte, at straffen for et tilfælde af 3. gangskørsel i frakendelsestiden er fængsel i 20 dage, mens straffen for et 9. gangstilfælde af kørsel uden førerret er fængsel i 40 dage. Kørsel i frakendelsestiden er en kvalificeret kørsel uden førerret, og straffen for kørsel i frakendelsestiden kan ikke

være mildere end den straf, der ville være forskyldt, hvis tiltaltes kørsel i denne sag ikke havde fundet sted i frakendelsestiden. Straffen blev herefter fastsat til fængsel i 40 dage.

5.3.2. Strafpåstande ved flere kørsler til samtidig pådømmelse i førstegangstilfælde

Efter færdselslovens § 118 a, stk. 3, skal der ske absolut kumulation af bøder for overtrædelse af færdselsloven. Det fremgår imidlertid af forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 (L 7 af 23. februar 2005, de specielle bemærkninger til bestemmelsen), at der ikke fastsættes kumulerede bøder, der overstiger det dobbelte af en måneds nettoløn. I de tilfælde, hvor en kumuleret bøde derfor ikke kan udmåles, forudsættes det, at der i stedet fastsættes en frihedsstraf, der som udgangspunkt er betinget med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling eller behandling mod narkotikamisbrug samt en tillægsbøde på en måneds nettoløn.

I disse tilfælde skal anklagemyndigheden som udgangspunkt nedlægge strafpåstand efter følgende retningslinjerne:

Antal kørsler	Straf
3 førstegangskørsler	20 dages fængsel
4 førstegangskørsler	30 dages fængsel
5 førstegangskørsler	40 dages fængsel
6 førstegangskørsler	50 dages fængsel
7 førstegangskørsler	60 dages fængsel

Hvis kørslen sker i frakendelsestiden for en frakendelse givet på baggrund af en overtrædelse, som betegnes som vanvidskørsel, jf. færdselslovens § 117 a, stk. 2, nr. 3, skal anklagemyndigheden nedlægge strafpåstand efter retningslinjerne i pkt. 5.3.4.

Det bemærkes, at kørsel i frakendelsestiden er en kvalificeret kørsel uden førerret. I de tilfælde, hvor den tiltalte tidligere er straffet for kørsel uden førerret efter færdselslovens § 56, stk. 1, skal det derfor vurderes, om straffen i stedet skal fastsættes efter retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Kørsel uden kørekort (fl § 56).

5.3.3. Strafpåstande ved flere kørsler til samtidig pådømmelse i andengangstilfælde og senere tilfælde

Foreligger der i et 2. gangstilfælde flere kørsler til samtidig pådømmelse, vil der skulle ske en vis reduktion i forhold til en fuldstændig sammenlægning. Normalstraffen for to kørsler til samtidig pådømmelse er som udgangspunkt fængsel i 20 dage.

For så vidt angår 2. gangstilfælde af flere kørsler til samtidig pådømmelse, begået i frakendelsestiden for en frakendelse givet på baggrund af en overtrædelse, som betegnes som vanvidskørsel, jf. færdselslovens § 117 a, stk. 2, nr. 3, se pkt. 5.3.4.

Foreligger der i et 3. gangstilfælde to kørsler i frakendelsestiden til samtidig pådømmelse, vil det normalt føre til, at straffen i forhold til en enkelt kørsel skærpes til næste strafposition, og det samme gælder som oftest også ved tre eller flere kørsler til samtidig pådømmelse. Strafmaksimum antages at ligge omkring fængsel i 3 måneder.

I sager, hvor der foreligger mere end to kørsler, viser en gennemgang af retspraksis, at der kan blive tale om at hæve straffen yderligere end til næste strafposition. Der kan i den forbindelse f.eks. henvises til TfK 2010.58Ø, hvor straffen for fire femtegangstilfælde af kørsel i frakendelsestiden blev udmålt til 3 måneders fængsel, og TfK 2010.653V, hvor straffen for seks 4. gangstilfælde af kørsel i frakendelsestiden blev udmålt til 3 måneders fængsel.

I særlige tilfælde kan straffen overstige 3 måneders fængsel, som i retspraksis normalt antages at være strafmaksimum. I U 2009.1089V blev straffen for fire 21. gangstilfælde af kørsler i frakendelsestiden således fastsat til 6 måneders fængsel.

Der henvises i det hele til forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 (L 7 af 23. februar 2005).

Det bemærkes, at kørsel i frakendelsestiden er en kvalificeret kørsel uden førerret. I de tilfælde, hvor den tiltalte tidligere er straffet for kørsel uden førerret efter færdselslovens § 56, stk. 1, skal det derfor vurderes, om straffen i stedet skal fastsættes efter retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Kørsel uden kørekort (fl § 56).

5.3.4. Strafpåstand ved kørslen i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse for spirituskørsel med en alkoholpromille over 2,00 eller en ubetinget frakendelse i medfør af § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11 (vanvidskørsel)

Ved lov nr. 534 af 27. marts 2021 blev § 117 a, stk. 2, nr. 3, indført. Efter denne bestemmelse kan straffen efter § 117 a, stk. 1, om kørsel i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse, stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren er frakendt retten til at være eller blive fører af køretøj nævnt i stk. 1, ubetinget for spirituskørsel med en alkoholpromille over 2,00 eller er frakendt førerretten ubetinget i medfør af § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 534 af 27. marts 2021 (L 127 af 16. december 2020, pkt. 2.3.2).

Anklagemyndigheden skal nedlægge straffpåstand efter følgende retningslinjer for straffastsættelse efter § 117 a, stk. 2, nr. 3, i alle tilfælde af kørsel i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse for spirituskørsel med en alkoholpromille over 2,00 eller en ubetinget frakendelse i medfør af § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11:

Overtrædelse af § 117 a, stk. 2, nr. 3	Straf
1. gang	20 dages fængsel
2. gang	30 dages fængsel
3. gang	40 dages fængsel
4. gang	50 dages fængsel
5. gang	60 dages fængsel
6. gang	70 dages fængsel

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 534 af 27. marts 2021 (L 127, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.2), at det som udgangspunkt ikke er hensigten, at frihedsstraffen efter omstændighederne skal gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste. Det betyder, at muligheden for at idømme betinget frihedsstraf

med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling i sager om spirituskørsel, der blev indført ved lov nr. 230 af 4. april 2000 om ændring af straffeloven (Udvidet brug af samfundstjeneste og betingede domme med vilkår om alkoholistbehandling for spirituskørsel), som udgangspunkt ikke længere vil skulle anvendes i forhold til den aktuelle spirituskørsel, der sker i frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse i medfør af § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11.

Det fremgår derudover af forarbejderne, at ændringen af § 117 a, stk. 2, nr. 3, ikke indebærer, at der vil være indbyrdes gentagelsesvirkning mellem overtrædelser omfattet af § 117 a, stk. 2, nr. 2, og § 117, stk. 2, nr. 3.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at kørsel i frakendelsestiden for en frakendelse givet på baggrund af en overtrædelse, som betegnes som vanvidskørsel efter § 117 a, stk. 2, nr. 3, må betragtes som en kvalificeret overtrædelse af § 117 a på samme måde som overtrædelser af § 117 a, stk. 2, nr. 2. Dette medfører efter Rigsadvokatens opfattelse, at i tilfælde, hvor en person tidligere er straffet for kørsel i frakendelsestiden og efterfølgende kører i frakendelsestiden på baggrund af en overtrædelse, der betegnes som vanvidskørsel, vil der både være grundlag for at udmåle straffen efter § 117 a, stk. 2, nr. 2 og 3. Det er Rigsadvokatens opfattelse, at der på baggrund af bemærkningerne til lovforslaget i disse situationer vil skulle tages udgangspunkt i den strafposition, der medfører den højeste straf. Dette vil i øvrigt være overensstemmende med retspraksis på området for sager om kørsel uden førerret efter færdselslovens § 56, stk. 1, 1. pkt., hvor der tillige er sket kørsel i frakendelsestiden. Der henvises f.eks. til TfK 2010.740 V. Der henvises i øvrigt til Transportministeriets høringsnotat vedrørende L 127 - Forslag til lov om ændring af færdselsloven (Skærpet indsats mod vanvidskørsel) af 28. januar 2021, s. 27-28.

5.4. Betingede domme med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling eller behandling mod narkotikamisbrug for kørsel i frakendelsestiden

Der er i sager om kørsel i frakendelsestiden mulighed for at anvende samfundstjeneste i stedet for en kortere ubetinget frihedsstraf. En sådan påstand vil særligt kunne komme på tale i sager vedrørende kørsel i frakendelsestiden uden samtidig spirituskørsel eller kørsel i narkotikapåvirket tilstand. Samfundstjeneste kan ikke anvendes i tilfælde af kørsel i frakendelsestiden for en frakendelse givet på baggrund af en overtrædelse, som betegnes som vanvidskørsel, jf. § 117 a, stk. 2, nr. 3, se pkt. 5.3.4.

Typisk vil der i sager om overtrædelse af færdselslovens § 54 foruden samfundstjeneste tillige kunne blive tale om et vilkår om behandling mod narkotikamisbrug, hvis tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt.

Der er endvidere mulighed for at idømme en betinget dom med vilkår om alkoholistbehandling for kørsel i frakendelsestiden. Betinget dom med vilkår om alkoholistbehandling kan ikke anvendes i tilfælde af kørsel i frakendelsestiden for en frakendelse givet på baggrund af en overtrædelse, som betegnes som vanvidskørsel, jf. § 117 a, stk. 2, nr. 3, se pkt. 5.3.4.

Anvendelsesområdet for en betinget dom med vilkår om alkoholistbehandling er det samme som for en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste. Om alkoholistbehandling og betingelserne for at kunne fastsætte vilkår om alkoholistbehandling henvises til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Spirituskørsel (fl § 53).

Som ved anvendelse af betinget dom for spirituskørsel og kørsel i narkotikapåvirket tilstand bør der udvises tilbageholdenhed med at anvende betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling eller behandling mod narkotikamisbrug ved kørsel i frakendelsestiden, der har ført til alvorlig personskaade, eller som er begået i brugsstjålet køretøj.

Hvis den pågældende tidligere har fået en betinget dom for en kørsel i frakendelsestiden, der fortsat har gentagelsesvirkning, vil der som udgangspunkt ikke skulle idømmes en ny betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling eller behandling mod narkotikamisbrug. Der vil således som udgangspunkt højst kunne idømmes én betinget frihedsstraf for kørsel i frakendelsestiden inden for en doms gentagelsesvirkningsperiode.

Domme for henholdsvis kørsel i frakendelsestiden og spirituskørsel eller kørsel i narkotikapåvirket tilstand har ikke indbyrdes gentagelsesvirkning. En person, der tidligere har modtaget en betinget dom for spiritus- eller narkotikakørsel, kan således idømmes en betinget dom for kørsel i frakendelsestiden, hvilket kan medføre, at den pågældende har flere betingede domme med forskellige vilkår.

Forarbejderne til lov nr. 152 af 18. februar 2015 (L 50 af 5. november 2014) indeholder en vejledende tabel for omregning mellem længden af den betingede fængselsstraf og antallet af samfundstjenestetimer. Antallet af samfundstjenestetimer i sager om kørsel i frakendelsestiden skal beregnes efter den nye vejledende omregningstabel, se i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Samfundstjeneste, pkt. 5.3.1., om fastsættelse af timeantal og længstetid.

Prøvetiden i betingede domme om kørsel i frakendelsestiden skal som udgangspunkt fastsættes til 1 år. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 152 af 18. februar 2015 (L 50 af 5. november 2014, side 20). Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Samfundstjeneste, pkt. 5.3.1., om færdselssager.

5.4.1. Kørsel i prøvetiden for en betinget dom for spirituskørsel

I de tilfælde, hvor en kørsel i frakendelsestiden sker i prøvetiden til en betinget dom om spirituskørsel, skal der ikke fastsættes en fællesstraf for kørslen i frakendelsestiden og spirituskørslen, men alene fastsættes en straf for kørsel i frakendelsestiden. Dette følger af forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 (L 7 af 23. februar 2005). Tilsvarende må efter Rigsadvokatens opfattelse gælde for kørsel, hvor der sker overtrædelse af § 54.

5.5. Gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning

Efter færdselslovens § 117 a, stk. 2, nr. 2, kan straffen for kørsel i frakendelsestiden stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder bl.a., hvis føreren tidligere er straffet for kørsel i frakendelsestiden.

En dom for kørsel i frakendelsestiden skal i overensstemmelse med straffelovens § 84 have gentagelsesvirkning i 10 år (mod tidligere 5 år), hvilket fremgår af forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 (L 7 af 23. februar 2005). Gentagelsesvirkningen regnes i alle tilfælde fra endelig dom/bødevedtagelse.

De regler om gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning, der blev indført ved lov nr. 363 af 24. maj 2005, gælder også for afgørelser, der er truffet før 1. september 2005, selv om gentagelsesvirkningen for de tidligere afgørelser var ophørt før den 1. september 2005.

Der kan i den forbindelse f.eks. henvises til U 2010.292Ø, hvor landsretten fandt, at tidligere domme for kørsel i frakendelsestiden forud for lovændringen i 2005 skulle tillægges gentagelsesvirkning i overensstemmelse med de nye regler. Landsretten bemærkede i den forbindelse, at den indbyrdes gentagelsesvirkning mellem dommene fra før lovændringen også skulle bedømmes efter de nye regler.

Der kan endvidere henvises til U 2010.2976H, hvor Højesteret kom frem til samme resultat i en sag om spirituskørsel i gentagelsestilfælde.

5.6. Strafpåstande ved kørsel i frakendelsestiden på lille knallert

Det følger af færdselslovens § 117 c, stk. 1, nr. 4, at den, som fører lille knallert, til trods for at retten til at føre lille knallert er frakendt den pågældende ubetinget, straffes med bøde. Straffen kan stige til fængsel indtil 1 år, hvis føreren tidligere er straffet for kørsel i frakendelsestiden på lille knallert.

§ 117 c, stk. 1, nr. 4., og stk. 2, blev indsat ved lov nr. 479 af 23. maj 2011. I lovens forarbejder (L 137 af 9. februar 2011, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 10 og 12) er anført følgende strafpositioner:

Overtrædelse af § 117 c	Straf
1. gang	2.000 kr.
2. gang	4.000 kr.
3. gang	10 dages fængsel

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til loven, at der ikke skal ske nedsættelse af bøden til det halve for unge under 18 år eller personer med særlig lav indkomst.

5.7. Konfiskation

Efter færdselslovens § 133 a, kan kørsel i frakendelsestiden danne grundlag for konfiskation. Se i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Konfiskation (færdselslovens § 133 a).

6. Efter dom

7. Love og forarbejder

Færdselsloven

- Lovbekendtgørelse nr. 1324 af 21. november 2018

Lovændringer og forarbejder

- Lov nr. 534 af 27. marts 2021 om ændring af færdselsloven (Skærpet indsats mod vanvidskørsel)(L 127 af 16. december 2020)
- lov nr. 697 af 8. juni 2017 om ændring af sanktionerne på køre- og hviletidsområdet m.v. (L 158 af 15. marts 2017)
- Lov nr. 695 af 8. juni 2017 om ændring af sanktionerne for kørsel i THC-påvirket tilstand og af regler om alkoholåse. (L142 af 22. februar 2017)
- Lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af straffeloven og lov om fuldbyrdelse af straf mv. (Samfundstjeneste mv.) (L 50 af 5. november 2014).

- Lov nr. 457 af 14. maj 2014 om ændring af færdselsloven, skærpet indsats mod kørsel i påvirket tilstand mv. (L 113 af 15. januar 2014)
- Lov nr. 565 af 18. juni 2012 om ændring af færdselsloven mv. (Aldersgrænse for førere af lille knallert) (L 117 af 28. marts 2012)
- Lov nr. 184 af 8. marts 2011 om ændring af færdselsloven, reviderede bødetakster, (L 101 af 15. december 2010)
- Lov nr. 479 af 23. maj 2011 om ændring af færdselsloven, knallertkørekort og ulovlig kørsel på knallert mv. (L 137 af 9. februar 2011)
- Lov nr. 716 af 25. juni 2010 om ændring af færdselsloven og straffeloven (Skærpet indsats mod vanvidskørsel, indførelse af alkolåsordning og udvidet mulighed for udenretlig vedtagelse af førerretsfrakendelse mv.) (L 179 af 26. marts 2010)
- Lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven, ændring af sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel mv. (L 7 af 23. februar 2005)
- Lov nr. 230 af 4. april 2000 om ændring af straffeloven (L 41 af 13. oktober 1999)

Betænkninger

- Betænkning nr. 1448/2004 om sanktioner for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden

Rigsadvokaturen, den 31. marts 2021

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten